

[Finansministeren]

Nu er der jo en forskel på selve driftsområdet. Når det drejer sig om det, jeg vil kalde almindelig produktionsvirksomhed i den offentlige sektor, så har jeg svært ved at finde eksempler på – det vil jeg gerne sige, men det kan skyldes min manglende fantasi – at almindelig produktionsvirksomhed skulle kunne gennemføres bedre i offentlig regi end i privat. Det tror jeg også bliver svært for hr. Lykketoft at finde eksempler på, og derfor kan man ikke bare ræsonnere modsat. Jeg har tit – og jeg vil gøre det én gang til – citeret en meget berømt socialdemokratisk politiker, nemlig hr. Per Hækkerup, som under en debat i Folketinget, jeg husker desværre ikke helt nøjagtigt tidspunktet, men under en debat om den offentlige sektor sagde: »Den offentlige sektors problem er, at den ikke er påvirket af den frie markeds mekanisme.« Og det er jo sandhed. For det er den frie markeds mekanisme, som giver baggrund for en højere grad af effektivitet.

Derfor vil jeg også gerne gøre gældende, at når hr. Lykketoft siger, at Socialdemokratiet ikke har noget imod, at produktionsprægede opgaver inden for den offentlige sektor finder sted i aktieselskaber, men at de skal være statslige, vil jeg gerne sige, at det kan da være godt i en række tilfælde, og vi har nogle eksempler på det allerede nu, vi har Storebæltsselskabet som et ganske nyt eksempel. Men det er ikke nok, at man går fra en statsvirksomhed til et statsligt aktieselskab, for konsekvensen bliver, at man via aktieselskabsformen får den store frihed ved lønfastsættelser og styring, som man ikke har haft på samme måde i en statsvirksomhed. Det er fordelene.

Men skal vi, samfundet, drage nytte af det, så betyder det også, at den pågældende virksomhed skal ud, om man så må sige, i rum sø i konkurrence. Det tror jeg er en meget vigtig forudsætning at holde sig for øje. Det er ikke nok bare at lave et statsligt aktieselskab. Det er en overgang til en videre proces, hvor man skal ud i rum sø i konkurrence, fordi den større frihed, man har fået, får vi i samfundet kun glæde af, hvis man også for alvor bliver påvirket af den frie markeds mekanisme.

Men det er en god og spændende debat, og det er et af de områder, hvor jeg synes, vi er nået langt. Det er ikke nær så uartigt i visse partier at diskutere spørgsmålet, om statslig virksomhed kan gøres privat.

Jeg vil gerne vove den påstand, at den stigende internationalisering og dermed øgede konkurrence i virkeligheden uanset ideologiske opfattelser tvinger os til at ændre på virksomhedsformerne for en lang række statslige produktionsområder. Og der er såmænd ikke grund til at gøre det mere ideologisk end højst nødvendigt. Det drejer sig om, at man – som hr. Per Hækkerup udtrykte det i begyndelsen af 1970'erne – skal have flere områder påvirket af den frie markeds mekanisme. Det tror jeg faktisk vi efterhånden kan komme meget langt med, og det synes jeg er sundt, både hvad angår spørgsmålet om størrelsen i forhold til størrelsen af den offentlige sektor og naturligvis også i forhold til ønsket om at nå den højeste grad af effektivitet.

Brugerbetaling er et andet interessant tema for dagens debat. Jeg synes, hr. Lykketoft havde udmærkede formuleringer i retning af, at dér, hvor der kunne ændres adfærd – og så nævnte hr. Lykketoft nogle områder – var man bestemt tilhænger af brugerbetaling.

Jeg har indimellem lidt svært ved at forstå, hvorfor man sådan gør tilløb til ophidselse i debatten omkring brugerbetaling, al den stund vi har haft brugerbetaling i dette samfund, lige så længe som vi har haft produktion af offentlige serviceydelser.

Vi har haft socialdemokratiske regeringer igennem mange år, så det er klart, at Socialdemokratiet også har et stort ansvar for disse brugerbetaling. Der er aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, at man skulle betale for at få mulighed for at sende breve eller at køre med tog eller med bus. Der er heller aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, at man betaler – jeg tror, det var hr. Skrum sager Skau, der var inde på det – for at gå til tandlæge. Der er heller aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, at man betaler for at have et barn i en daginstitution. Man har diskuteret takststørrelsen, men der er aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, at der skulle betales.

Sådan har vi område efter område, og når vi tager alt med – også de koncessionerede selskaber – så drejer det sig i virkeligheden om indtægter på mellem 80 og 100 milliarder kr. Hvorfor skal vi så hidse os op om det tema frem for at tage en udramatisk drøftelse om, hvor vi på flere områder med fordel kan bidrage til at ændre adfærd, så man får et mindre forbrug af disse offentlige ydelser?